

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИЗ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ (БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник тез доповідей
VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів,
аспірантів та ад'юнктів
18-19 листопада 2021 року

Львів 2021

«Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)»: збірник тез доповідей VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 18-19 листопада 2021 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2021. 287 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Андрій КУЗИК, доктор сільськогосподарських наук, професор

Василь КАРАБИН, доктор технічних наук, доцент

Марта ЛАБАЧ, кандидат філологічних наук, доцент

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук

Збірник укладено за тезами доповідей VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)» 18-19 листопада 2021 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій

- Секція 1. Мова й культура – головні ідентифікатори нації*(до 150 річниці від Дня народження Лесі Українки)*.
- Секція 2. Українська культурно-національна складова світової цивілізації. Культура і війна.
- Секція 3. Етичне й естетичне в культурі. Релігія як сфера культури.
- Секція 4. Соціокультурний вимір науки. Соціально-психологічні чинники культуротворення. Інформаційно-комунікаційні технології як новітня форма існування культури.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

**КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ
(БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)**

Ксенія БЕРЕЗЯК

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЯК АСПЕКТ
ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ У МОДЕРНОМУ СВІТІ.....184

Богдана ВАНЕЛЬЧУК

ЗНАЧЕННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ
УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ188

Олена ВОЗНЯК

МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ЗМІНЮВАТИ СВІТ: НОВІ ПРАВИЛА
ГРИ В БІЗНЕСІ191

Мар'яна ГАЛАБУРДА

ДЕЗІНГІБІЦІЯ МІЖОСОБИСТІСНОГО ВІРТУАЛЬНОГО
СПІЛКУВАННЯ: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ193

Ольга ГАЛУГА

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА
В ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ПРАЦЯХ ІВАНА ФРАНКА197

Олександра ГОРОБЕЦЬ

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЖИТТЄСТІЙКОСТІ
ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ200

Соломія ГРЕТ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ
КУЛЬТУРИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ203

Віта ГРИЦАНЮК

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОСЛУГИ РАНЬОГО
ВТРУЧАННЯ В УКРАЇНІ206

Довгаль КАРИНА

ПОВІЛЬНЕ ЧИТАННЯ ЯК СПОСІБ ПОДОЛАТИ
СУЧАСНИЙ ТЕКСТУАЛЬНИЙ НАДМІР211

виховного процесу : дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05. М., 2002. 214 с.

3. Колмогорова Л. С., Холодкова О. Г. Особливості становлення психологічної культури// Питання психології. - 2001. - № 1. - С. 48.

УДК 376:37.013.77

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОСЛУГИ РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ В УКРАЇНІ

Віта Грицанюк

*доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
кандидат політичних наук, доцент, Львівський державний
університет безпеки життєдіяльності*

Україна як соціально орієнтована держава постійно переглядає пріоритети державної соціальної політики та намагається впроваджувати успішні світової практики для соціального захисту населення. Методика раннього втручання є однією з теоретично та практично доказових світових методик у напрямі підтримки сімей з дітьми, які мають порушення розвитку або в яких існує ризик виникнення таких порушень, створення умов для розвитку дитини як у звичному, так і новому для неї середовищі. Актуальність впровадження даного світового досвіду викликане рядом проблем, які сьогодні постали перед українським суспільством. За даними ВООЗ, за останні 25 років дитяча смертність у світі знизилася більше ніж удвічі. При цьому в Україні смертність немовлят у рази перевищує цей показник розвинутих країн, наприклад, порівняно з Чехією – майже втричі; з Польщею – майже вдвічі; з Угорщиною – більше ніж удвічі. [5] Разом з тим статистика свідчить, що за роки

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ (БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

незалежності чисельність дитячого населення в Україні зменшилася на 57,6%, при цьому чисельність дітей з інвалідністю зросла більш як у два рази. [5]

Раннє втручання є всесвітньо визнаною послугою, отримання якої максимально збільшує шанси дітей на реалізацію власного потенціалу, дає змогу максимально ефективно використовувати потенціал сім'ї для розвитку дитини та її підготовки до здобуття освіти в закладах освіти. Крім того, зазначеною послугою забезпечуються потреби сім'ї у професійній психологічній допомозі, а також повноцінна участь членів сім'ї в житті суспільства. [3] Також послуга раннього втручання є економічно ефективною для суспільства. Відповідно до міжнародних досліджень 1 долар, який вкладено в послугу раннього втручання, дає змогу державі економити до 17 доларів у майбутньому. [5]

Дослідниця М.Е. Кропивницька визначає раннє втручання як послугу, яка поєднує медичну, психологічну, соціальну та педагогічну допомогу, що надається міждисциплінарною командою фахівців дітям від народження до трьох років (включно) з обмеженнями життєдіяльності або з ризиком виникнення таких обмежень та їхнім сім'ям, з метою раннього виявлення та профілактики порушень, спрямована на покращення розвитку дитини, підтримку батьків чи законних представників таких дітей. [2, 133]

Нормативно-правове регулювання надання послуги раннього втручання базується на низці міжнародних конвенцій, ратифікованих Верховною Радою України та національних законодавчих актах, такі як Указ Президента України від 13 грудня 2016 року № 553/2016 “Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю”; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 року № 526 “Про Національну стратегію реформування

системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу”.

Важливим початковим етапом запровадження системи надання послуги раннього втручання в Україні було розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 948 «Деякі питання реалізації пілотного проекту «Створення системи надання послуг раннього втручання» для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя». [1] Згідно з цим розпорядженням розпочалася реалізація пілотного проекту «Створення системи надання послуг раннього втручання» для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя, відповідно до якого надання даної послуги запроваджено у пілотних Закарпатській, Львівській, Одеській та Харківській областях [1]. Подальшим нормативним актом, який на державному рівні регулює надання послуги став наказ Міністерства соціальної політики України від 18 лютого 2021 року №92 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження практики надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя». [3] Заключним етапом впровадження даної послуги стало розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. № 517-р «Про схвалення Концепції створення та розвитку системи раннього втручання». [5]

Згідно з статистичними даними, станом на 1 січня 2021 р. у десяти пілотних областях послугу раннього втручання надавали 43 заклади, що належать до сфери управління Мінсоцполітики, МОЗ, МОН, та організації недержавного сектору. Послугу раннього втручання в пілотних областях отримували 1642 сім'ї, в тому числі 1671 дитина. При цьому потенційно потребують надання зазначеної послуги 18181 сім'я та 18328 дітей, що свідчить про більшу потребу населення пілотних областей. [6]

У Львові послугу раннього втручання можна отримати у центрі раннього втручання на базі: 1-ї міської клінічної лікарні біля поліклініки (Шевчентківський р-н); 4-ї міської поліклініки

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ (БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

(Сихівський р-н); 5-ї міської клінічної поліклініки (Залізничний р-н); навчально-реабілітаційного Центру «Джерело».

Скористатися послугою раннього втручання можуть такі категорії сімей:

- сім'ї, що виховують дітей, розвиток яких є під загрозою (з групи біологічного та соціального ризику);
- сім'ї, що виховують дітей з встановленими труднощами у різних сферах розвитку
- сім'ї, що виховують дітей з вже встановленою інвалідністю (синдром Дауна, розладами аутистичного спектру, ДЦП, порушення зору тощо);
- сім'ї, що мають тривоги щодо розвитку своєї дитини.

Рутинобазована модель раннього втручання базується на чотирьох основних принципах: фахівці центру допомагають сім'ям приймати усвідомлені, виважені рішення, які стосуються їх дитини; дитина вчиться впродовж дня і тижня, а не тільки під час візиту фахівця; батьки мають найбільше можливостей навчати свою дитину; фахівці Раннього втручання допомагають батькам покращити свої спроможності навчати дитину впродовж дня. [4]

Закріплений за сім'єю фахівець з центру раннього втручання раз в тиждень проводить зустрічі з батьками, під час таких зустрічей з'ясовується як відбувається та чи інша щоденна діяльність дитини; спостерігає як батьки вже допомагають дитині; разом з батьками шукають і показують способи навчання дитини в існуючих рутинах; обговорюють успішність цих стратегій; спільно планують діяльність між візитами та наступні візити. [4]

Як бачимо з вищенаведеного на державному рівні досить багато зроблено для кращої соціалізації дітей з порушеннями розвитку або ризиком виникнення таких порушень. З проблемами, які потребують ще вирішення на сучасному етапі можна назвати: відсутність затвердженого Державного стандарту надання послуги раннього

втручання; відсутність професійної психологічної підтримки батьків дітей з порушеннями розвитку; низька інформаційно-просвітницька діяльність, яка спрямована на інформування населення про послугу та популяризацію важливості збереження здоров'я і забезпечення розвитку дитини в ранньому віці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деякі питання реалізації пілотного проекту «Створення системи надання послуг раннього втручання» для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 948. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/948-2016-p>.

2. Кропивницька М.Е. Впровадження послуги раннього втручання на рівні пілотних областей в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 6. С. 132-137.

3. Методичні рекомендації щодо впровадження практики надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя: Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.02.2021 № 92 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0092739-21#Text>

4. Навчально-реабілітаційний Центр «Джерело»: офіційний веб-сайт. URL: <https://dzherelocentre.org.ua/>.

5. Про схвалення Концепції створення та розвитку системи раннього втручання: розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. № 517-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2021-%D1%80#Text>.

6. Проект Twinning «Підтримка органів влади України в розробці законодавчих та адміністративних засад для запровадження системи раннього втручання та реабілітації дітей з інвалідністю і дітей, які мають ризик отримати інвалідність». Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Ranne-vtruchannya.html>.